

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

VY FRÅN RÄTTVIK. — AMATÖRFOTO. C. FALK, RÄTTVIK.

17. DE ÅRG. No 31

DEN 30 APRIL 1916

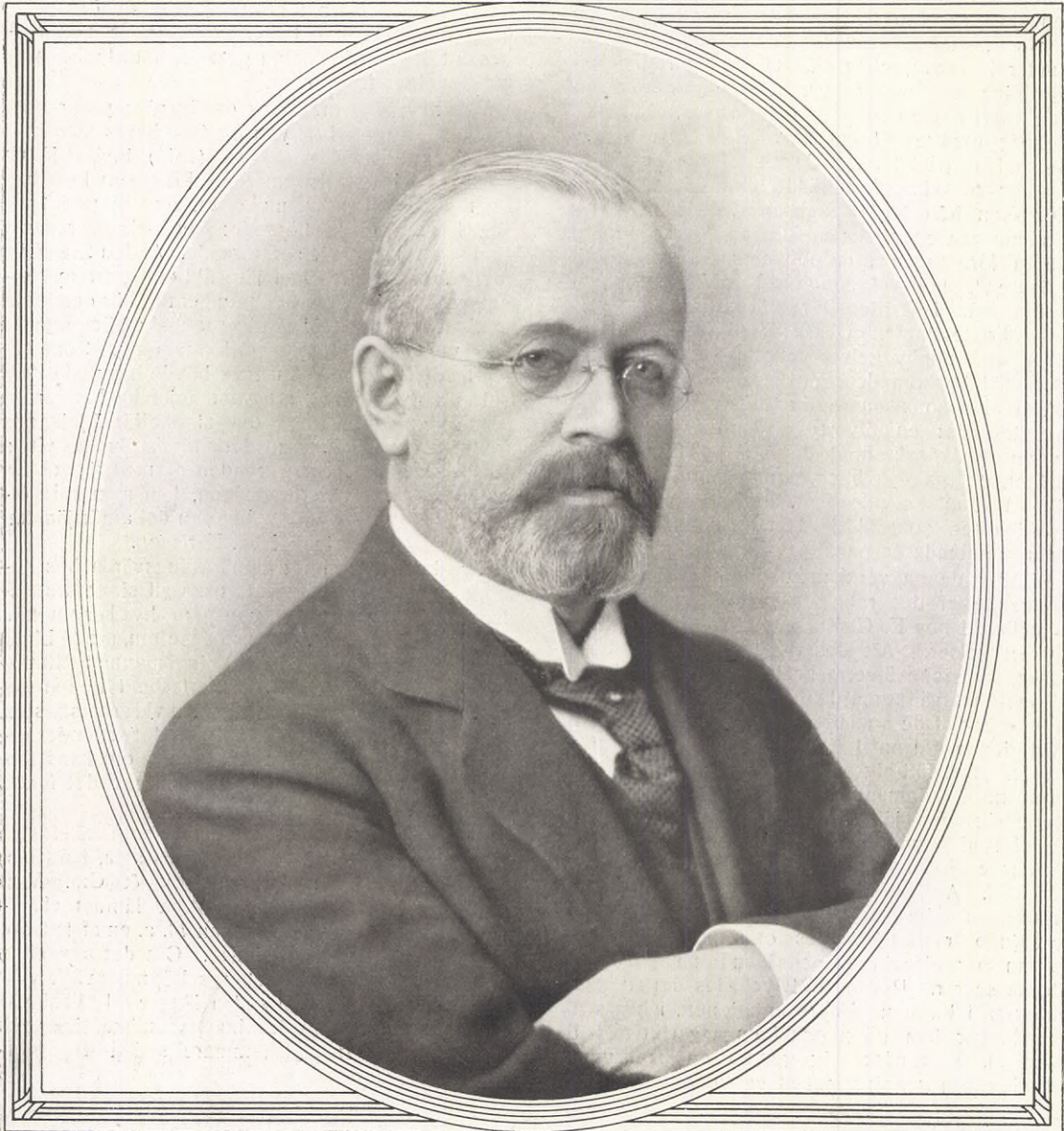

Foto: Florman, Stockholm

Klubb: Bengt Nilförsvarer

S. G. Karlsson.

Ledamoten af Första kammaren, handlanden K. G. Karlsson i Göteborg, fyllde den 5 april sextio år och blef därvid föremål för omfattande hyllningar icke blott af frisinnade meningsfränder, utan ock från de många andra håll inom skilda politiska läger, där man lärt sig uppskatta de redbara och värdefulla insatser i samhällsarbetet födelsedagsbarnet gjort under en lång offentlig bana.

Karl Gustaf Karlsson är född i Göteborg den 5 april 1856. Föräldrarna voro exekutorn G. A. Carlsson och hans maka Olena Skog. Fadern dog tidigt och då modern befann sig i knappa omständigheter, fick den unge Karl uppfostran och undervisning å Göteborgs barnhus. När han lämnade detta 1872, ägnade han sig åt handelsyrket, hvars alla grader han efter hvarandra genomgick, från bodpojken till chefens. Från skolan hade emellertid K. G. Karlsson tagit med sig en djupt rotad motvilja mot det schartauanska lärosystem, som å barnhuset behärskat kristendomsundervisningen, och en själfständig natur till hela sin läggning som han då var och ännu är, reste han sig snart i opposition mot detsamma. När i Göteborg med anledning af föreläsningar af K. P. Arnoldson på hösten 1880 "Sanningssökarnes förening" bildades, framträdde den 25-årige K. G. Karlsson från början som en af dess mest verksamma och energiska medlemmar, hvars föredrag inom föreningen ofta publicerades i "Sanningssökaren", den vid denna tid af Victor Pieifi utgifna månadsskriften för "förnuftstro och praktisk kristendom". Dessa föredrag — ofta verkliga små uppbyggelsestycken — gifva en god föreställning om de egenskaper, hvilka äfven för K. G. Karlssons senare offentliga verksamhet varit utmärkande: en öfvertygelseburen idealitet, en varm medkänsla med de små och ringa i samhället, en praktisk blick, som hindrar alla irringar in på utopiska villovägar, allt i förening med en stridbarhet, som aldrig lämnar befintliga blottor hos motståndaren oanvända för angrepp.

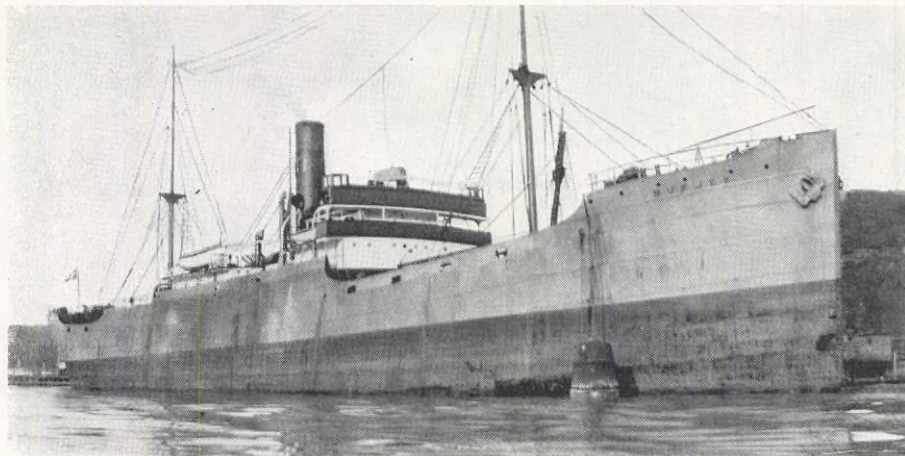
Under denna verksamhet närmast för tillfredsställande af det religiösa behovet utbildade sig emellertid hos K. G. Karlsson äfven fasta politiska öfvertygelser. Att dessa gingo i frisinnad riktning, kan icke öfverraska hos den glödande religionsfrihetsvännen, liksom ej häller att de tidigt fingo färg af de socialpolitiska sträfvanen, hvilka vid denna tid med större styrka började framträda. Det föll sig sålunda nästan af sig själf att den unge köpmannen — år 1890 hade han etablerat sig som själfständig affärsman genom grundandet af firman Park & Co. — var med bland stiftarna af Liberala valmansföreningen i Göteborg år 1892. Allt sedan dess har han varit en af denna förenings allra verksamaste krafter och i mer än tjugo år stått som dess ordförande. Med hans namn har föreningen också vunnit några af sina bästa segrar. Redan 1894 lyckades det att insätta honom i kommunalrepresentationen, i hvars handlingar han lifligt och framgångsrikt tagit del och bl. a. utmärkt sig genom en banbrytande motion om upprättandet af en kommunal arbets-

förmedlingsanstalt. Två år senare vann Liberala valmansföreningen sin första politiska valseger och placerade därvid K. G. Karlsson i andra kammaren, där han efter Liberala samlingspartiets bildande snart kom att intaga en inflytelserik ställning. Särskildt utmärkte han sig genom sina upprepade motioner under 1900-talets första år i syfte att bringa den dåvarande hvitbetsockertillverkningsafgiften, som utgick efter hvitbetornas vikt oberoende af dessas sockerhalt, till bättre öfverensstämmelse med den verkliga sockerutvinningen. På grund af sin påpasslighet härutinnan har han utan de skattdragandes betungande tillfört den svenska statskassan flera millioner kronor ökad inkomst än någon annan enskild man. Redan år 1903 insattes han också i bevillningsutskottet. Redan därförinnan hade Boströmska regeringen gifvit honom plats i den sockerskattekommitté, hvars arbete efter motion af honom föranledde öfvergång från det tidigare tillämpade materialbeskattnings- till det nu gällande fabrikatbeskattningsystemet å socker.

Vid Första kammarens omläggning på proportionalistisk grund skyndade Göteborgs stadsfullmäktiges liberala grupp att (1910) invälja K. G. Karlsson i Första kammaren. Framgent kom han att tillhöra bevillningsutskottet, som nu (1912) utsåg honom till ordförande: han hade då redan i fyra år varit dess vice ordförande. Af den Staaffska ministären insattes han jämväl i den stora nykterhetskommittén, som han framgent tillhör och inom hvilken han till följd af sin praktiska blick intager en synnerligen inflytelserik ställning. Som bekant föreligger just nu från bevillningsutskottets sida ett nytt förslag att sammanjämka kamrarnas olika meningar i fråga om alkoholförsäljningens framtida ordnande. Om detta förslag lyckas vinna riksdagens bifall och grunden därmed lägges för en lösning af nykterhetsfrågan, kan man vara öfvertygad om, att en mycket stor del af förtjänsten däraf tillkommer just K. G. Karlsson.

Ty det icke minst anmärkningsvärda hos honom är hans förmåga att trots all sinnets stridbarhet dock samtidigt uppsåra hvad som kan ena och förbinda. Alla voro ense om, att då Lindmanska regeringen vid förlikningsmannainstitutionens tillkomst utsåg K. G. Karlsson till en af statens dåvarande sex förlikningsmän vid arbetstvister, hade den träffat ett godt val och det årtiondes erfarenhet, som sedan dess vunnits om hans förlikningsförmåga, har endast förstärkt det första omdömet.

Under de alltjämt stigande kraf som ställdes på K. G. Karlsson från det offentliga sida, fann han sig böra utträda ur firman Park & Co. Men därför har han ingalunda tillika lämnat affärlifvet. För närvarande är han bl. a. en af ledarne för Espings trävaruaktiebolag. Om det anseende han åtnjuter inom Göteborgs köpmansvärld vittnar i sin mån, att han sedan längre tid tillbaka är ledamot af Handelsföreningens fullmäktige och af Göteborgs Handelskammare sedan dess stiftande.

Amatörfotograf

•MURJEK“, DEN NYLIGEN
FÖRLISTE, SVENSKA
MALMÅNGAREN.

Svenske malmångaren "Murjek" af Stockholm har på resa från Filadelfia till Narvik med kol den 11 april utanför skotska kusten sjunkit till följd af en explosion. Om explosionen förorsakats af en mina eller torped har ännu icke klarlagts. Besättningen räddades i land med undantag af en matros, norrmannen Henriksen, hvilken drunknade.

"Murjek", som tillhörde rederiaktiebolaget Luleå-Ofoten, var byggd i Sunderland år 1913 och mätte 4,180 brutto reg.-ton. Ångaren fördes af kapten A. L. Fris.

För Upsala—Gefle järnväg har från Motala Verkstad utgått ett tank-lokomotiv hvilket i storlek överträffar alla här i landet tidigare byggda tanklokomotiv. Lokomotivet har en längd af 12,6 meter, väger 86 ton, utvecklar en hastighet af 70 km. pr timme samt är afsedd för blandad trafik.

*

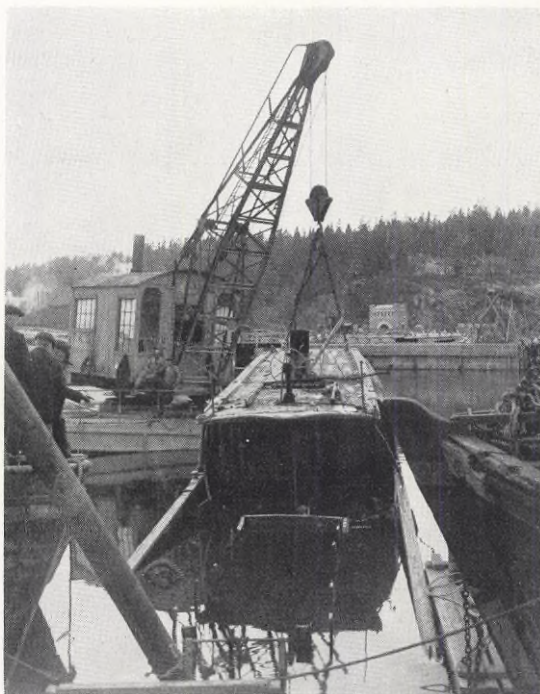

Foto. Lindhe, Tr. thättan

Klubb: Bengt Sjöförsparre

Text till bild å sid. 486.

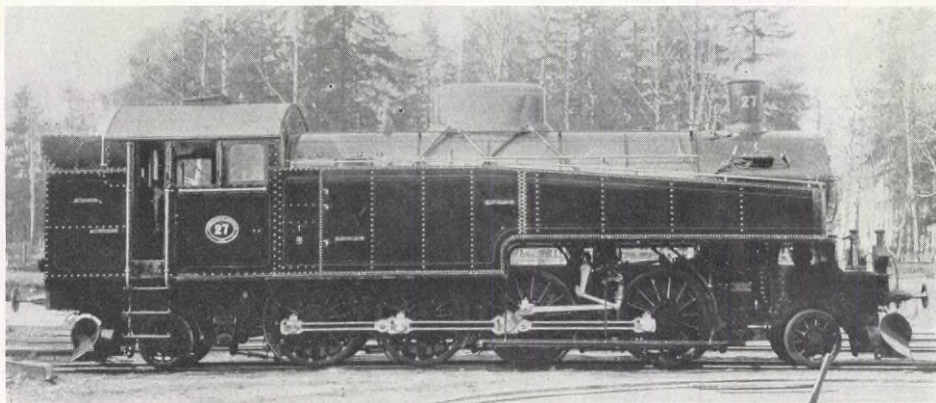
De med liffligt intresse motsedda stora bowlingtävlingarna mellan klubbar i Stockholm och Göteborg ägde rum i huvudstaden den 16 april med den Reginasalongen som tällingsbana. Matchen slutade med en öfverlägsen seger för stockholmarna hvilka placerade samtliga sina fyra lag före den bästa Göteborgsklubben "W 5". Segrare i tällingen blef A. I. K. genom Fernström, Malm och A. B. Johansson. Deras resultat voro resp. 203+173 188+147 och 147+186 eller tillsammans 1,044 poäng. Göteborgsklubben "W 5" hade 729 poäng.

Ångaren "Folke", hvilken legat sjunken i hamnen vid Trollhättan, upptogs den 17 april med hjälp af en af kanalombyggnadens stora pontonkranar.

H. 8. D:s prenumeranter i Stockholm

behagade vid prenumerations hänvända sig till Bokhandeln eller till Hvar 8 Dags distribution, Apelbergsgatan 58 B, då tidningen fritt hembäres. Rikst. Norrm. 8573. Allm. tel 20968.

BERGNING AF "FOLKE" den nyligen i Trollhätte kanal sjunkna ångaren.

Amatörfoto S. J. Hansson, Motala.

Klubb: Kem. A.-B. Bengt Sjöförsparre, Sjöms-Göb.

DET STÖRSTA I SVERIGE TILLVERKADE TANKLOKOMOTIV FÖR BLANDAD TRAFIK.

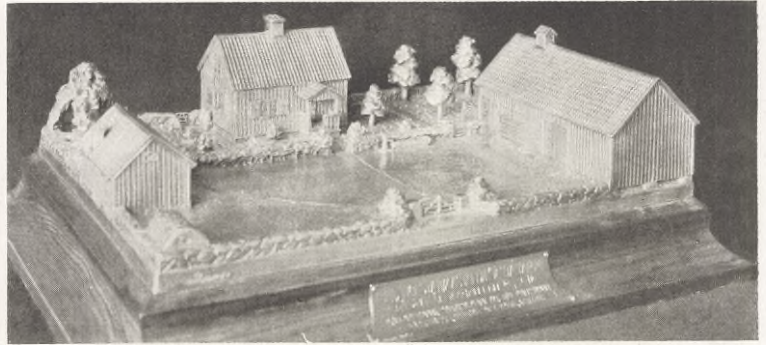

Foto. Hamngårst. Stockholm. Kvitto: Bengt Skjervegaard.

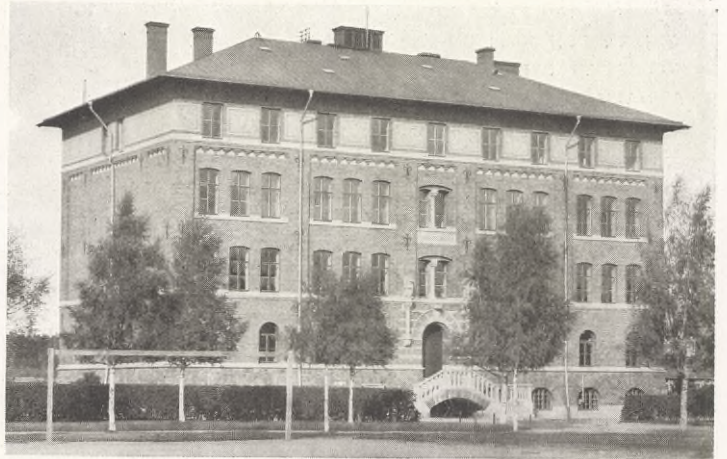
C. F. W. HEDERSTIERNA.

Nyutnämnd landshöfding i Hallands län. Personuppgifter återfinnas å sid. 494.

Gefle Borgareskola och Högre Handelsinstitut, 4-årig realskola på folkskolans grund med överbyggnad af 2-årigt handelsgymnasium, invigdes den 20 april, hvarvid finansministern, statsrådet Wennersten, höll högtidstalet.

HEDERSGÅFVA TILL HOFSTALLMÄSTAREN G. TAMM Å 50-ÅRS DAGEN (se V. P. G.) från medlemmar, styrelseledamöter och tjänstemän i nationalföreningen mot emigration. Utförd i silfver, efter ritning af ingenjör E. Larsson, å Hoffjuvelerare C. G. Hallbergs atelier.

GEFLE BORGA RESKOLA OCH HÖGRE HANDELSINSTITUT. Foto. Reimers, C. G.

H. & D:s GÖTEBORGSFOTOGRAF.

FÖRSTA MAJBLOMMAN 10 ÅR.

Kvitto: Bengt Skjervegaard.

DEN NUVARANDE CENTRALKOMMITTÉN I GÖTEBORG. 1. FRU BEDA HALLBERG, GÖTEBORG, som gaf idén till den lika välsigne'sebringande som öfver hela landet populära lilla blomman samt 2 KAMMARHERRE CARL LAGERBERG, GÖTEBORG, som organiserade Riksförbundet och är dess ordförande. (Text å sid. 496).

EN VACKER TANKE FÖR DE GAMLA.

Föreningen "Våra gamla" i Göteborg, hvilken bildades förra året med syfte att förhjälp äldre fattiga och sjuka ur arbetsskassen till sommarvistelse på landet har nu nått så långt i sin verksamhet, att den kunnat för det åsyftade ändamålet förhyra en vid Norsesunds station belägen bondgård i hvilken det planerade sommarhemmet skall inrymmas. Hemmet, hvilket kommer att förestås af en sjuksköterska har plats för tio pensionärer i sänder. Då

Foto. Backlund, Göteborg.

FÖRENINGEN VÅRA GAMLA I GÖTEBORG BEREDER ETT SOMMARHEM VID NORSESUND.

vistelsen på landet är fastställt till tre veckor, kunna fyra grupper eller tillsammans fyrtio pensionärer under sommarens lopp komma i åtnjutande af hemmets hjälp och omvårdnad.

Som initiativtagare till såväl föreningen som till det nu inrättade trefna sommarhemmet står

Foto. Karnell, Gbg.

FRÖKEN SVEA BRUNNIUS. Föreningens och hemmets initiativtagarinna.

fröken Sv a Brunnius, Göteborg, förut känd och uppskattad för goda insatser inom välgörenhetsarbetet.

*

Mellersta Kalmar läns hembygdsförening öppnade den 8 April å Alphyddan i Oskarshamn en utställning af äldre och nyare hemslijd från den bygd

Kitchi: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre, Skåne-Gbg

föreningens verksamhet omfattar. Vid öppningshögtidligheten lämnade läroverksadjunkt G. Norlander en intressant skildring af Småland i gångna tider, hvarefter hr John Linder redogjorde för hembygdsföreningens arbetsprogram.

Utställningen omfattade icke mindre än 5.000 föremål, däribland möbler, husgerådssaker, allmogeväfnader, smiden m. m.

Foto. Lutz, Oskarshamn

SMÅLÄNSK BONDSTUGA Å HEMBYGDSUTSTÄLLNING I OSCARSHAMN.

Kitchi: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre, Skåne-Gbg

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

SAMMANTRÄDE Å BÖRSEN. Ordförande statsrådet von Sydow (x).

Klubb: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergare, Stäm-Öbg.

Med anledning af den allvarliga situation, som inträdt på bostadsmarknaden som en följd af kriget och som bland annat nyligen tog sig uttryck i höjandet af hyrorna i hufvudstaden, har på anmodan af civilministern Svenska stadsförbundet sammankallats till en konferens, som på fredagen i förra veckan begynte sina sammanträden på stora Börsalen i Stockholm under civilministerns ledning. Den märkliga konferensen, den första i sitt slag i vårt land har bland annat diskuterat de båda kardinalfrågorna: statsåtgärder för billigare byggnadsmateriel samt ordnandet af kreditfrågan. Till densamma hade inbjudits utom bostadskommittén och byggnadsmaterialkommissionen representanter för socialstyrelsen, pensionsstyrelsen samt konungariket Sveriges stads-hypotekskassa. Första dagens förhandlingar inleddes af första aktuarien Bertil Nyström om det aktuella läget på bostadsmarknaden i statistisk belysning.

Stockholms kvinnliga fäktklubb's sedvanliga nationella vartäfling tog under stark publik tillströmning sin början den 15 april i klubbens lokaler i Stadion, Stockholm. Antalet deltagare var fjorton, däraf tio från Stockholm och de öfriga tillhörande den tävlingsgrupp, som utsändts af Sydsvenska gymnastikinstitutet i Lund. Täflingarne, hvilka pågingo under tre dagar, hade att uppvisa en mängd synnerligen vackra matcher med en — i stort sedt — på samma gång dristig och behärskad, elegant fäktning. Hufvudintresset samlade

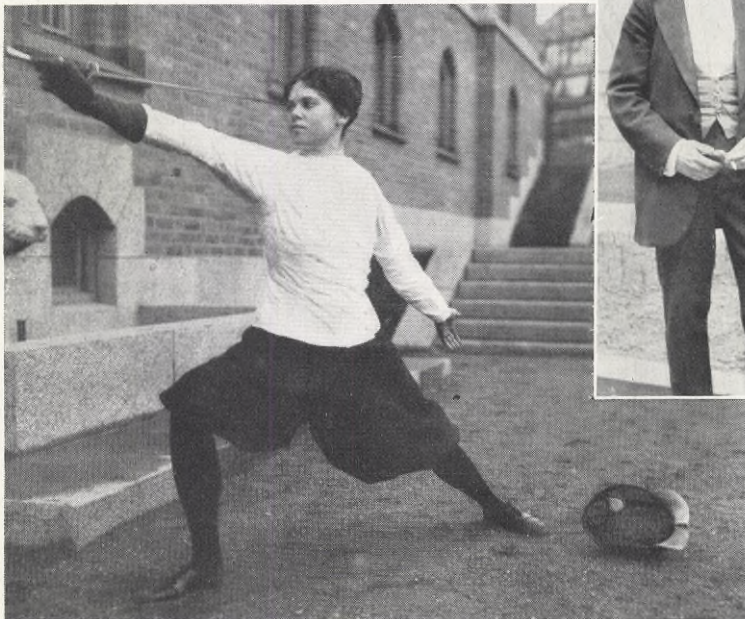
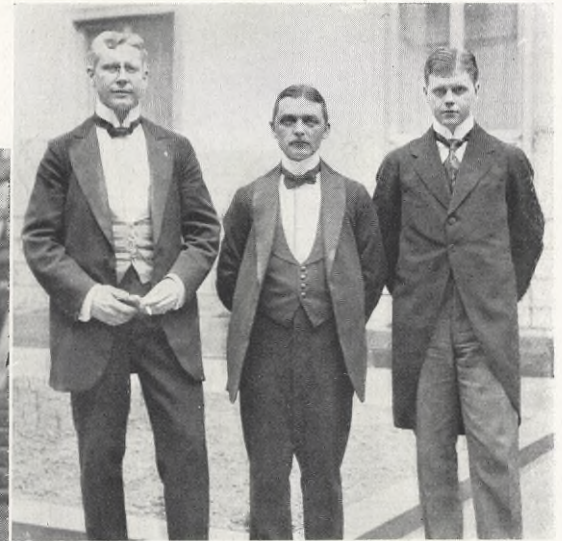

Foto Moñin, Stockholm.

FRÖKEN DU RIETZ i Stockholms kvinnliga fäktklubb, eröfrade kronprinsessans nya vandringspris vid nationella vartäflingarne i Stockholm.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

DET SEGRANDE STOCKHOLMSLAGET I DE STORA BOWLINGTÄFLINGARNE. Fr. v. herrar E. Fernström, K. Malm och A. B. Johansson. Text å sid. 483.

sig kring sluttäflingarne den 16 april vid hvilket tillfälle kronprinsessan var närvarande och förrättade prisutdelningen. Dagens segrarinna och därmed vinnare af kronprinsessans nyuppsatta vandringspris blef en af representanterna för Stockholms kvinnliga fäktklubb fröken Du Rietz med fyra segrar och ett nederlag.

Efter fotografi. Kliché: Ring i Sjöfotografen.
TYSKT FÅLTARTILLERI uppställt framför tysk infanteriställning.

VÄRLDSKRIGET.

Striderna vid Verdun trädde under veckan före påsk fortfarande i förgrunden. Den 16 gjorde fransmännen ett kraftigt angrepp på östra Meusestranden mellan fortet *Douaumont* och *Vaux*; enligt franska rapporten lyckades angreppet fullständigt, enligt tyska tvärtom misslyckades det. På västra stranden pågick samtidigt en energisk artilleriaktion. Striderna ökade den 18 i intensitet. Tyskarne rapporterade denna dag, att sachsiska trupper på östra stranden *erövat franska ställningar vid stenbrottet* söder om gården *Haudromont* samt på höjden n.-v. om gården *Thiaumont*. Under de här utkämpade vådsamma striderna togs nära 1,700 osårade fångar. Den 19 rapporterade tyskarne att de äfven tagit det nämnda stenbrottet vid *Haudromont*. Vid *Éparges* gjorde tyskarne enligt samma dags franska rapport tre anfall, som alla slogos tillbaka.

Den 21 rapporterades åter synnerligen häftiga strider på västra Meusestranden, där fransmännen gått till anfall vid *Mort Homme* och öster därom. Samtidigt ägde ett franskt infanteriangrepp rum i *Cailleteskogen* på östra sidan om floden. Vid den förra framstötten förlorade tyskarne några skyttegravar i närheten af *Korpskogen*.

Från öfriga delar af västfron- ten ingingo under veckan inga underrättelser af någon betydelse. På *engelska* afsnittet förekommo en del efterdyningar till striderna vid *S:t Eloi*.

I öster gingo ryssarne åter till anfall dels mot *Hindenburgs* trupper i norr, dels på *Strypa-* fronten, där numera f. krigsministern *Polivanov* öfvertagit befälet. Några resultat af dessa sammanstötningar ha icke antecknats.

Som en stor öfverraskning kommo påskafönens underrättelser om, att *betydande ryska truppstyrkor* efter nära nog en världsomsegling *den 20 ds anländ till Marseilles*. De officiella uppgifterna härom nämna naturligtvis ingenting om truppernas numerär; enligt hvad rykten berättar skulle hjälpkåren räkna mellan *60- och 150,000 man*. Nyheten har i Frankrike väckt stor glädje.

Forts. å sid. 495.

Efter fotografi.

200 FRANSKA KRIGSFÅNGAR från striderna kring Verdun öfverföras till Tyskland.

STOCKHOLMS BRANDKÄR AUTOMOBILISERAS.

FÖR HVAR 8 DAG AF BRANDLÖJTNANT F. W. KYLBERG.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

UTRYCKNING.

Klubb: Bengt SJÖVARETT.

Snart stå fuxarne "Max" och "Dux" utan kamrater i det stora stallet vid brandkårens huvudstation och länge dröjer det ej förrän stockholmarna få anledning tacka de sista brandkårshästarna för "god vakt". Den dagen då "Max" och "Dux" lämna minnesgoda och tacksamma vänner för att på landet få njuta sin ålderdom blifver förvisso ett blad i Stockholms brandkårs historia.

Brandfolk och brandhästar ha nämligen sedan långliga tider varit beroende af hvarandra och den som någonsin sett hur de käcka brandsoldaterna under vildaste framfart sitta af vid uppiörsbacken för att lätta på lasset och den som iakttagit huru

omsorgsfullt hästarna skötas och vårdas efter väl förrättadt arbete — den förstår säkerligen att dessa ädla djur betraktats som goda kamrater i kåren.

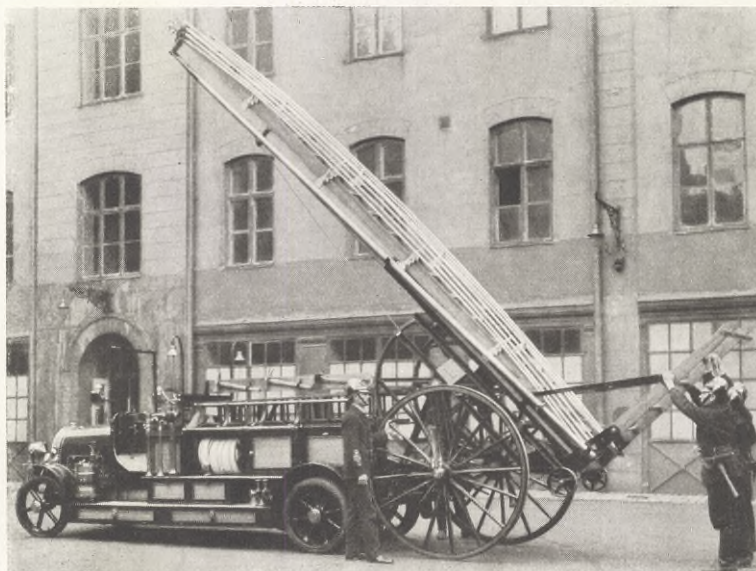
Utveckling och modernisering — tidens lösen — har emellertid icke dragit brandkåren förbi.

Automobilernas stora företräde i de större städernas brandväsenden har af Stockholms brandchef nogsam beaktats och så kommer det sig att huvudstadens älsklingsdjur — de frustande brandkårshästarna — ej längre förunnas att lägga beslag på folkmassans beundran och känslor.

Hvem minnes väl ej i den gamla goda tiden en utryckning till eldsvåda. Trafiken går sin gilla gång. De rastlösa människorna glida som en aldrig sinande ström outtröttligt framåt, och de oändliga raderna af bilar och hästfordon slingra sig fram i oafbruten följd.

I korsningen af Kungs- och Vasagatorna upptäckes plötsligt ett rödaktigt sken öfver Kungsholmen, som i den mörka nathimmelen skarpt markerar silhuetten af den västra stadsdelen.

Samtidigt höras från Hötorgshället de välkända brandlurarnes döfva utdragna ljud. Detta säregna, mellan husraderna nästan hemskt ekande ljud, väcker oro och lägger genast beslag på hvarje sinne. — Brandkåren!! — Patrullerande konstapeln är som träffad af en elektrisk ström. Han gestikulerar åt alla upptänkliga hall på samma gång och för hans resoluta ingripande tvärsannar all trafik. Åkarkamparne sättas på hasorna, spårvagnarne bromsa så att passa

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF.

STORA STEGVAGNEN.

Klubb: Bengt SJÖVARETT.

gerarne tumla om hvarandra och bilarne stoppas så häftigt att de sätta sig på tvären. "Körbanan klar", signalerar konstapeln och detta ingen stund förtidigt, ty se — där kommer första vagnen. "Gud, så stilligt!"

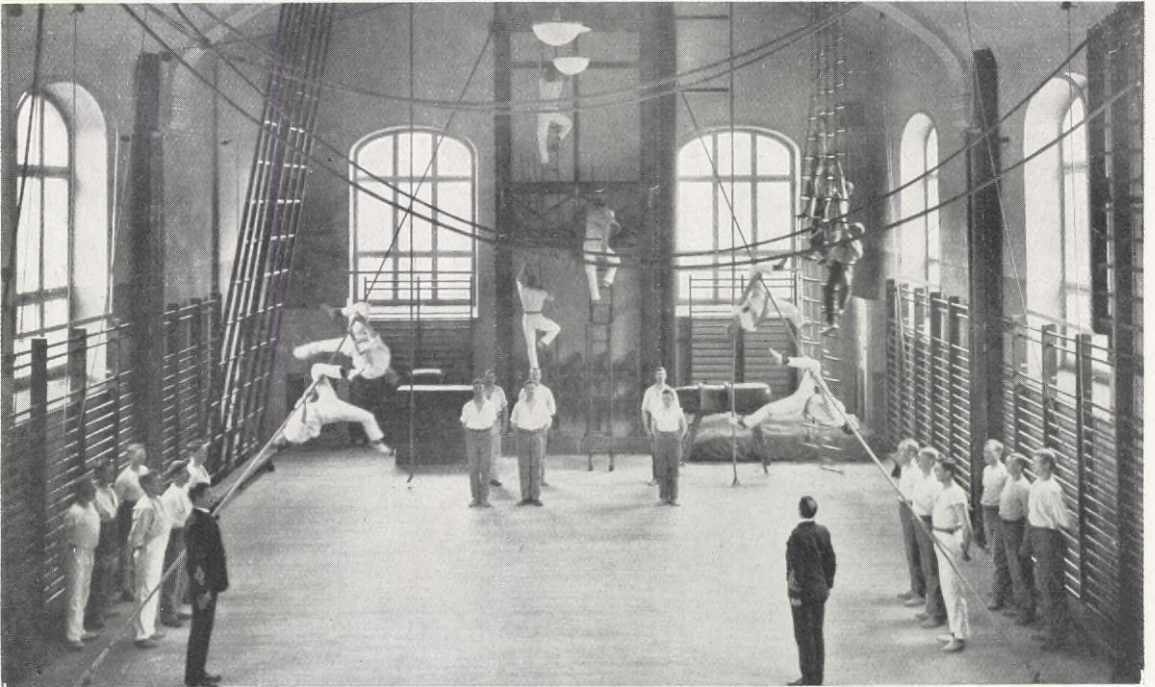
Som skjuten ur en kanon kommer manskapsvagnen med de granna fuxarne i vildaste sken. De blixtrande hofvarne, hjulringarnes skramlande, trumpeternas utdragna olycksbådande tjut, klockornas ilskena ringande, befälets allvarliga uppsyn och den djärva och beslutsamma karaktären på folket, som klamrar sig fast på vagnen — allt detta blandar sig i det korta ögonblicket till ett minne för livet. Knappt har manskapsvagnen susat förbi förrän den tunga redskapsvagnens röda lyktor skönjas. Utför Kungsgatans svaga lätning släppes på för att lättare få upp den tunga vagnen på viadukten och med vidgade näsborrar störta de kraftiga hästarna fram i ursinnig galopp. Se upp! — Där kommer stegen — det vackraste fordonet i hela brandkåren. De smidiga djuren sträcka

GRUPP AF SAMTLIGA BRAND-BILAR VID JOHANNES BRANDSTATION I STOCKHOLM.

foto Svindlufend, Schim.

Utsigt från A.-B. De:gt Sijversparre, Skim-Oby

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

BRANDMANSKAPETS GYMNASTIKÖFNINGAR.

Klubb: Bengt Skjerveparre.

ut med medveten uppsyn, hofvarne smattra och slå gnistor i gatulaggningen och den långa ståtliga vagnen med de mäktiga bakhjulen rullar oemotståndligt fram med våldsamt fart. "Hurra" skrika förtjusta smågrabbar. När stegen sveper förbi hinner man nätt och jämt uppfatta huru de hopkrupna brandsoldaterna, hänsynslöst omskade af den nästan fjäderlösa bakvagnen, med stadiga tag haka sig fast på sina obekväma sittplatser. I snabb följd komma så slangkärran, ångsprutan och kolvagnen. Ångsprutan utspyr ett rån af gnistor och bolmande rök och den ångs-

lige åskådaren kan knappast begripa hurusom den stackars eldaren under ideligt slängande hit och dit kan hålla sin ångpanna i styr. Inom kortare stund än en minut är hela det långa släckningståget och det vackra skådespelet förbi, trafiken sättes åter i gång, folkmassan ändrar synbart kurs mot det hemska röda skenet i väster och där borta i det myllrande ovissa bortdö de varnande brandlurarnas ängsliga tjut.

Ja! Så gick det till i "den gamla goda tiden", men det trolska och tjugusende skimmer som alltid omgaf en brandkårsutryckning i gångna tider, har

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

BRANDSTATIONENS DJURTRANSPORTVAGN.

Klubb: Bengt Skjerveparre.

"SISTA PARET UT". Brandkårens återstående hästar.

nu tillfullo ersatts af den respektingivande känslan att den nu med moderna hjälpmedel utrustade kåren i effekt, rörlighet och styrka är sin ungdom långt öfverlägsen.

Det långa släckningståget som vid större eldsvåda fordom från hufvudstationen bestod af 6 vagnar är nu ersatt med endast 3 automobiler hvilka till eldstället på kortaste tid framföra en hel arsenal af allehanda redskap: den första automobilen — manskapsautomobilen — är af lättare typ och afsedd att med största sknadsamhet framföra befäl och manskap till orientering och ett första ingripande. Den andra är en hel liten brandstation för sig. Den benämnes motorspruta och ur dess sinnrikt tillvaratagna gömslen kunna framtröjas nästan hvad som helst på brandteknikens område. Redan namnet anger att automobilen besitter förmågan att kunna "spruta". På underredets bakre del är placerad en lätt och liten pump med kraftkälla från automobilens egen motor. Dessa pumpar som genom ett flertal slangledningar kunna öfverösa eldhärden med mellan 1,500 och 2,000 l. vatten i minuten äro jämgoda med de förutvarande ångsprutorna och motsvarar en dylik pump med sitt blygsamma omfång en stor tungångspruta, en likaledes tung kolvagn m. m. Högst uppe på en ställning ligga diverse stegar. Där af en s. k. utskjutstege som kan resas till 12 meters höjd, hak- och skarfstegar, alla afsedda att användas under olika förutsättningar. På trenne slangrullar finnes sammanlagt 600 m. slang. Den största af dessa rullar är så beskaffad att den lös-gjord kan dragas på tvänne frigående hjul. Af lifräddningsredskap medföres språngsegel och s. k. lifräddningslina hvil-

ken senare mestadels kommer till användning då trapporna äro blockerade af eld och rök och de nödställda ej kunna nedtagas på den stora mekaniska stegen. Strålrör, grenrör, rökapparat, strålkastare, elektriska handlyktor, dörruppbrytare, gummiisolerad arbetareång och mängder af olika redskap komplettera den rikhaltiga utrustningen. Automobilen har en 60 hkr Scania-Vabis motor och väger fullt belastad omkring 6,000 kilo.

Den tredje — den s. k. stegautomobilen är till storlek, tyngd och styrka ungefär jämnställd med motorsprutan. Den medför en å automobilen liggande större mekanisk steg, hvilken kan i nedvägt läge manövreras på egna hjul och upphyfvas ända till 25 meters höjd. Automobilen som saknar pump och är försedd med 240 m. slang är i öfrigt utrustad med samma material som motorsprutan.

Å dessa automobiler — hvilka sammanlagt utgöra grundtypen för en första utryckningsstyrka från en af Stockholms större brandstationer — medfölja, — förutom befälhåfvaren — 2 brandmästare, 3 chaufförer och 16 brandmän. Planen till denna för hufvudstadens brandkår så genomgripande förbättring är uppgjord af brandchefen kaptenen A. Swinhufvud och inlämnades till drätsel-nämndens första afdelning i maj 1914. Redan vid den tiden hade en år 1913 från N. A. G. fabriken i Tyskland inköpt motorspruta hunnit be-fästa brandautomobilens stora värde.

Sedan stadens fäder beviljat erforderliga medel och sedan leveranskontrakt afslutats med Aktiebolaget Scania-Vabis ha bilarne slag i slag undanträngt det ena hästparet efter det andra.

I denna stund kan brandkåren uppvisa icke mindre än 7 motorsprutor, 4 stegautomobiler, 2

Forts. å sid. 494.

"FRAMTIDENS BRANDKÅR", sådan vår artikelförfattare tänkt sig och tecknat den.

EN REMARKABEL HÄNDELSE I SKANSENS DJURVÄRLD.

I. 8 D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

En unik bild från Skansens djurvärld äro vi i dag i tillfälle att meddela. Som det torde vara bekant är det ytterst sällan som korpen i fångenskap häckar. Det lär ha hänt första gången på Skansen för några år sedan. Samme korpfar som den gången fäste uppmärksamheten vid sig af denna anledning och som sedan ett par gånger blifvit pappa i sin Skansenbur har nu åter af sin korpfru fått icke mindre än 4 korpungar. De små nykomlingarne befinna sig i den högsta

Källa: Ksm. A.-B. Bengt Sjöberg, Näm.-Gbg.

värmåga och torde en vacker dag kunna flyga ur boet. När H. 8. D:s fotograf närmade sin kamera till boet för att för-eviga familielyckan höllo korpföräldrane emellertid på att kratsa ögonen ur honom, ty de voro inte vana att skåda ett så märkvärdigt instrument, som en kamera. Det var nämligen första gången som en sådan lycklig tilldragelse i en korpfamilj blifvit fotograferad.

EN GAMMAL NORRLÄNSK SKVALTKVARN. Så primitiv den än är maldes d'v ännu hösten 1915 mjöl till gröt och tunnböd för flera hushåll i trakten — (Amatörfoto. A. Henriksson, Lidensboda.)

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

A. L. EKSTRÖM.
Rådman. — Vaxholm.
85 år 31 Mars.

A. O. RUNE
Borgmästare. — Västervik.
50 år 22 April.*

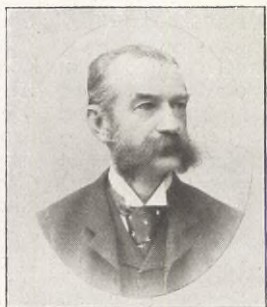
A. H. ROSENGREN.
Yrkesinspektör. — Stockholm.
50 år 24 Mars.

E. ANDÉHN.
Stadsfiskal. — Upsala.
50 år 11 April.*

A. G. L. BILLING.
Biskop — Lund
70 år 29 April.*

I. L. A. WÆRN.
Grosshandlande — Göteborg.
75 år 18 April.*

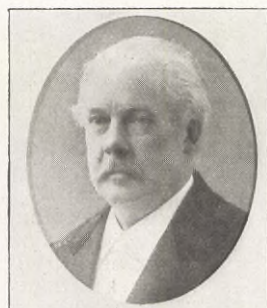
M. SOMMELIUS.
Direktör. — Helsingborg.
65 år 29 April.*

G. TAMM.
Hofstallmästare. — Malstans.
50 år 15 April.*

P. G. BERGIN.
F. d. Läröverksadjunkt. — Ve-
nersborg. — 75 år 7 April.*

N. F. LILLIESTRÅLE.
Rektor. — Sundsvall.
65 år 25 April.*

H. HEDLUND.
Redaktör. — Göteborg.
65 år 18 April.*

H. I. MARCUS.
Docent. Öfverläkare. — Sthlm.
50 år 2 Maj.*

C. WASSBERG.
Bankdirektör. — Trollhättan.
70 år 2 Ma'.

G. HANSSON.
Direktör. — Halmstad.
60 år 26 April.

J. H. KOCK.
Grosshandlande. — Trelleborg.
50 år 17 April.*

N. HEDLUND.
Bankdirektör. — Sundsvall.
50 år 22 April.*

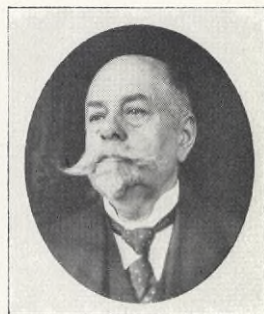
* Data å nästa sida.

L. KLEIN †.
Grosshandl. F. d. Stadsfullm.
Karlstad. — F. 36 † 7 April.

C. F. CRAMÉR †.
Bankdirektör — Stockholm.
F. 55. † 17 April.*

C. A. J. ALBERT †.
Fabr. kör. — Göteborg.
F. 57. † 11 April.

R. W. ALDERIN †.
Direktör. — Stockholm.
F. 59. † 13 April.*

AXEL RUNE. Stud.-ex. 84, hofr.-ex. 87, v. hfd. 92, förste rådmän i Västervik 96, borgmästare der sedan 02. Ordf. i styr. f. Hultsired—Västervik—Åtvidaberg—Bergsbo jernv.-a.-b., v. ordf. i styr. f. Norsholm—Ristens kommunik.-a.-b., ordf. i styr. f. Skån. hand.-bankens afd.-kontor, styr.-led. i a.-b. Tannin, a.-b. Överums bruk m. fl. Ordf. i byggn.-nmd, mångårig landstingsman, led. af Riksd. A. K. sed. 06, led. af bevilln.-utsk.

ELOF ANDÉHN. Anst. v. Stockh. poliskår 88, tillh. dess detekt. afd. fr. 91, poliskomm. i Upsala 95, år dajjemte sedan 11 stadsfiskal i Upsala samt fr. 16 krigstiskal v. Upl. inf. - o. art.-reg.

GÖTTFRID BILLING. Med anledning af 70-årsdagen kommer H. 8 D. att i närmast följande nummer innehålla ett nytt första-sides porträtt jämte biografi af den såsom en af den svenska kyrkans och den svenska riksdagens allra främste utomordentligt betydande personligheter. — För dagen hänvisa vi till årg. IV:45.

IVAR WÆRN. Sedan 69 deleg. i exportfirman L. G. Bratt & Co i Göteborg. — På sin tid intresserad kommunalman, v. ordf. i styr. f. Skand. kred.-a.-b., led. i styr. f. Göteborgs högskola, led. af Göteborg. Vet. o. Vitt.-sammh. Biografi o. helsid.-portr. årg. VII:31.

MALTE SOMMELIUS. Stud.-ex. 72, egnade sig efter några års universitetsstudier åt bankverksamhet o. agick 10 såsom ordf. i centralstyr. i bank a.-b. Södra Sverige; verkst. dir. i Helsingborgs sockerfabr. a.-b. sedan 92; ordf. i Helsingborgs stadsfullm. sedan 08. Led. af Riksd. A. K.

GUSTAF (GÖSTA) TAMM. U.-löjtn. v. Lifreg. drag. 86, v. Liig. t. h. 88, löjtn. 91—97; stalm. v. K. M. hof 96, hofstallmäst. 01. Eger godset Malstanäs i Södermanl. Statsråd o. chef f. Jordbr.-dep. 05—06, led. af jernv.-rådet, led. af Landtbr.-akad. Led. af Riksd. A. K. 03—05 o. sedan 14 b.; af F. K. 10—14 a. Ordf. i Norrl. skogsv.-komm. 07, af skogsv.-komm. 11, af försvarsberedn. 11; ordf. i domänarr.-komm. 14, i national-fören. m. emigr; styr.-led. i Sundsv. ensk. banks afd.-kontor.

GUSTAF BERGIN. Stud.-ex. 61, kam.-ex. 63, telegr.-assist. 67—70, adj. v. h. allm. lärov. i Venersborg 76—06; förestånd. f. hushålln.-sällsk. kem. o. frökontr.-anst. 85—93. Led. af stadsfullm. o. sedan 07 dess v. ordf.; v. ordf. i skolstyr. o. i kyrkorådet.

FREDRIK LILLIESTRÅLE. Stud.-ex. 69, fil. dr. 89, lektor i modersm. o. hist. v. h. allm. lärov. i Sundsvall 92, ft. rektor der sedan 08.

HENRIK HEDLUND. Stud.-ex. 70, medarb. i Göteborgs Hand- o. Sjöf.-tidning 73, utg. 96, huvudredaktör sedan 10. Ordf. i Göteb. arbetarefören. led. af Riksd. A. K. 91—93 o. 1900—05, ordf. i tillh. utsk., led. af förläkn. o. skiljen. komm., v. ordf. i frisinn. valmansfören. förtroenderåd o. i vensterpressf. Biografi o. helsid.-portr. årg. XII:29.

HENRY MARCUS. Stud.-ex. 83, med. lic. 95, öfverläkare v. Solna sjukhem sedan 96, docent i psykiatri v. Karol. inst. sedan 03. Styr. led. o. insp. läkare v. Margarethahemmet.

JOHAN KOCK. Innehaf. af firman Joh. Kock i Trelleborg. Led. af stadsfullmäktige sedan 95, af hamndir. o. fattigv. styr.; styr. led. i Lund—Trelleborgs jernv. a.-b. samt i Trelleborgs gummitabr. a.-b. m. fl. stor-industriella bolag till hvilkas tillkomst K. varit initiativtagare eller grundläggare. — Verkst. dir. f. Trelleborgs o. Malmö stenkolbolag. Åtnjuter anseende som en af de drivande krafterna i den snabba utveckling Trelleborg under de senare åren varit stadd i.

NILS HEDLUND. Stud.-ex. 84, hofr.-ex. 89, v. hfd. 92; bankomb.-man o. advokat i Lysekil 93—1900, verkst. dir. i a.-b. Mecelraes folk-bank i Sundsvall sistn. år till 10 och sedan dess verkst. dir. o. styr. led. i a.-b. Sundsvalls kreditbank.

CARL HEDERSTIERNA. F. 61, stud.-ex. 80, jur. kand. 86, v. hfd. 88, assessor i Sv. hofr. 93, revisionssekr. 03, exp.-chef i Sjöförsv.-dep. 03—05, justitieråd 05, konsult statsråd 06—11, ft. öfverståthållare i Stockholm 11—12, regeringsråd 12, justitieråd 15. I dagarne utnämnd till landshöfding i Hallands län. — Kommendör m. st. k. N. O.

CARL CRAMÉR †. Anst. i Stockh. hand.-bank en följd af år fr. 76; verkst. dir. i Hernösands ensk. banks afd.-kontor i Stockholm 91—07; verkst. dir. v. Gotl. banks afd.-kontor der sedan 07.

ROBERT ALDERIN †. Efter afsl. studier o. prakt verksamhet byggmästare i Stockholm 83—88 o. uppförde under denna tid ett antal mera betydande byggnader. Startade 89 Nya Murbruksfabriken i Stockholm o. var dess verkst. direktör. Sedan 06 nyvald verkst. dir. f. W. Wiklunds verkst. a.-b. Sedan 01 led. af Stockholms stadsfullmäktige o. sedan 08 led. af drätselkammarens andra afd., led. af landtegend. komm. 07—08, v. ordf. i landtegend.-nämnden; led. af stadshuskomm., led. af folkskole-öfverstyr; af styr. f. a.-b. Stockholmssystemet samt af ett antal andra kommunala styr.

Forts fr. sid. 491

manskapsautomobilerna samt befäls- och lastautomobilerna.

Dessutom finnas tvänne djurtransport- och olycksfallsautomobilerna samt inom kort 4 sjuktransportautomobilerna. De förra ha den dubbla uppgiften att dels transportera skadade eller sjuka djur samt dels att lämna skyndsamt och god hjälp vid spårvägsolyckor, husras m. m. För detta ändamål medföras domkrafter, tajlor, spakar, redskap af alla slag — inbrottsverktyg ej att förglömma.

Sjuktransportautomobilerna ha i Stockholm en vidsträckt verksamhet hvilket framgår af att under fjolåret icke mindre än 4,510 sjuk- och olycksfallstranporter verkställdes.

Efter fullständigt genomförd automobilisering uppgå bilarnas antal till 29 däruti dock inberäknade Hälsovårdsnämndens 4 sjuktransportautomobilerna. Det är ett glädjande tidens tecken att den svenska företagsamheten lyckats åstadkomma ett kraftproff sådant som att inom landet kunna tillverka brandautomobilerna på hvilka ställas de största fordringar. Driiftsäkerheten måste vara fulländad ty det är minnsann ej tid att fundera då allarmklockan ringer. Som illustration härtill må meddelas att under år 1915 utgjorde anspänningstiden — den tid som åtgår från larmsignalens början till dess första automobilen kör ut — i medeltal i Stockholm 46,8 sekunder.

Som exempel på den hastighet varmed ett dylikt fordon kan framföras äfven under rätt så vidrig förhållanden kan nämnas ofvannämnda tyska motorsprutas färd till Södertälje den 21 oktober 1913 för att biträda med släckning af en inom A.-B. Scania-Vabis fabrik utbruten eldsvåda. Den 38 km. långa vägsträckan tillryggalades nattetid på 55 minuter eller med en medelhastighet af 41,4 km. Af särskildt intresse är att alla automobiler komma till brandstationen utan öfverreden. Dessa öfverreden samt en stor del af utrustningen tillverkas på kårens egna mångfrestande verkstäder.

Öfver en större brandkår hvilat alltid — från den utomståendes synpunkt — ett visst mysterium, och få äro de som ej finna de modärna släckningsredskapen rätt invecklade och besynnerliga.

Emellertid gå stockholmarne i en ständigt väntan på nyheter och öfverraskningar inom detta sitt — icke utan anledning — skötebarn: brandkåren.

Den som lever får väl se, men kanske nästa steg bliver att från luften kuva den röde hanen.

Efter porträtt. *Klick: Bengt Skjerve*
GENERAL MORRONE. Italiens nye krigsminister efter general Zupelle.

Forts. fr. sid. 487.

Italienarna voro i hög grad verksamma på sin front. Deras ansträngningar kröntes denna gång med en framgång. Enligt österrikiska rapporten af den 18 *afslogs* ett italienskt anfall vid *Zagora*. En ytterst häftig artilleristrid ägde samtidigt rum på Tyrolerfronten. Vid *Col di Lana* utvecklade italienarna ett bombardemang som stegrades till trumeld. Vid ett därefter företaget allmänt anfall *lyckades de spränga de österrikiska ställningarna* på västra toppen af *Col di Lana*.

På *Kaukasusfronten* ha ryssarna haft några framgångar. Den armeniska hamnstaden *Trapuzunt*, sedan en längre tid

Efter porträtt. *Klick: Bengt Skjerve*
GENERAL DALL'OLIO. Italiens nye ammunitionminister.

belägrad af ryssarna, *eröfrades den 18*.

Politiska händelser af stor räckvidd lade under veckan beslag på intresset. I *England* har frågan om *värnplikens utsträckande* till de gifta männen utvecklats till en mycket allvarlig kris inom kabinettet. *Asquith* måste den 19 meddela underhuset, att ministrarna ännu icke kunnat enas i frågan, och att om enighet icke inom kort kunde uppås, ministären skulle tvingas afgå. Parlamentets sammanträde ajournerades därefter till tisdagen efter påsk. De senaste meddelandena tydde på, att en ljusning inträdt i situationen och att ministären enats om en kompromiss i frågan.

Amerikas ställning till tyska u-båtskriget närmar sig nu full klarhet, sedan *Wilson* äntligen fått sin slutreplik i kontroversen affattad och stadfäst. Vid ett mycket märkligt sammanträde på *Kapitolium* af-

Efter fotograf. *Klick: Bengt Skjerve*
I VOGESERNA: TYSK GRANAT I EN FRANSK SKYTTEGRAF. Den farliga tingesten hade icke exploderat när den blef funnen af franska officerare under en inspektion.

gaf han en förklaring inför kongressen, som vittnade om, att den till tyska regeringen aflämnade noten har karaktären af ett ultimatum.

Den turkiska arméns kände reorganisator generalfältmarskalk *von der Goltz Pascha* afled den 19 april i sitt turkiska högkvarter. Dödsorsaken var fläcktyfus.

Till H. 8. D:s medarbetare vidarebefordras genom redaktionens försorg *endast oförseglade meddelanden*, som icke strida mot vår tidnings intressen.

Endast för Stockholm är vårt nyinrättade *Korrespondentkontor, Drottninggat. N:o 66* där, afsedt. Att dit insända meddelanden eller annat från andra platser innebär ett försejande då allt ämnadt till tidningen ändå därifrån måste vidarebefordras till *hufvudbyrån* (redaktion, expedition och annonsbyrå) i *Göteborg*. *Korrespondentkontoret* är *hufvudsakligen inrättadt i och för telefonmeddelanden inom hufvudstaden*.

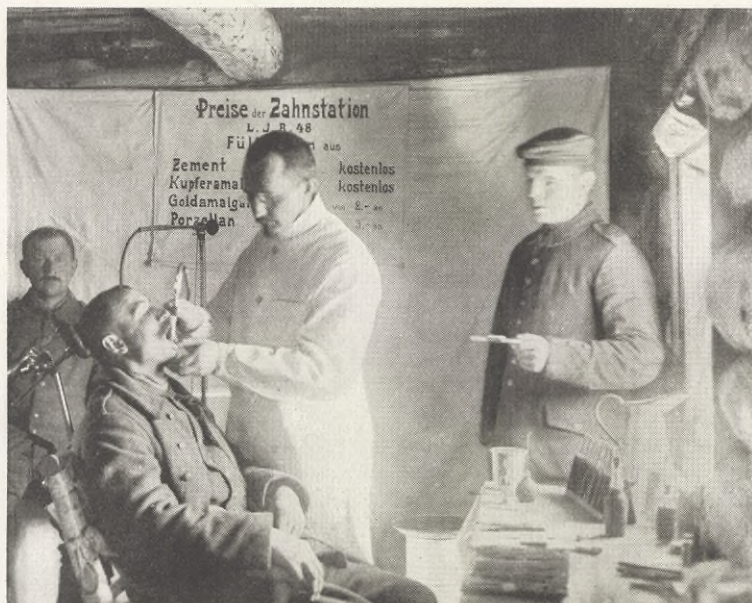

DEN TYSKE ÄFVENTYRSKRYSSAREN MÖWES GULDBYTE FRÅN "AP-PAM" UTSTÄLDT I BERLIN.

Till bild å sid. 484.

Första majblomman, det öfver hela vårt land kända och varmt omhuldade välgörenhetsmärket, genom hvilket så betydande penningmedel tillförts arbetet för tuberkulosens bekämpande, firar i år sitt tioårsjubileum. Blomman, hvilken som bekant tillkom på initiativ af *Fru Beda Hallberg* i Göteborg, såldes nämligen första gången år 1907 med försäljningen vid detta tillfälle begränsad till Göteborg. Den lyckligt funna idén fördes emellertid omedelbart ut öfver hela landet, öfverallt omfattad med den lifligaste sympati. Initiativet härtill togs af ordföranden i Första majblommans Göteborgskommitté *kammarherre Carl Lagerberg*, som i ett till borgmästarne i Sveriges städer utsändt cirkulär inbjöd till bildandet af ett "Första majblommans riksförbund", hvilket äfven år 1908 kom till stånd och nu räknar lokalkommittéer i vårt lands alla städer och större samhällen. Enligt Riksförbundets stadgar stå lokalkommittéerna helt fria i sitt arbete med full bestämmanderätt öfver de medel, som på resp. platser inflyta. Verksamheten

TANDKLINIK I FÄLT, ett ytterligare bevis på tyskarnas utomordentliga organisationsförmåga.

nu skapat den lilla majblomman och gjort den öfverkomlig för enhver. Årets blomma kommer från annat håll, förenklad, men vi hoppas icke mindre populär.

MORTLAR I JERN OCH STEN, officiellt lemnade i utbyte mot messingsmortlar.

INNEHÅLL: Förlkningsmannen, handlanden K. G. Karlsson (biografi och helsidesporträtt). — Bostadskongressen. — Landshöfdingeskiftet i Hallands län. — Gefle Borgareskola och Högre handelstinstitut. — Stockholms brandkår. — Första majblommans tioårsjubileum. — Föreningen De gamla vänner i Göteborg. — Veckans spör. — Världskriget. — Bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri.

Ljerttryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller ovlkörtigt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG.